

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τερώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἰσερχόμενοι σήμερον, εὐλογία Θεοῦ, εἰς τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τιμῶμεν κατά τήν ἑορτήν ταύτην τῆς Ἰνδίκτου τήν «Ἡμέραν προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» καί ἀναπέμπομεν δοξολογικάς καί εὐχαριστηρίους εὐχάς πρὸς τόν Κτίστην τῶν ἀπάντων διὰ τό «μέγα δῶρον τῆς δημιουργίας».

Διακηρύσσομεν καί πάλιν γεγονυῖα τῇ φωνῇ, ὅτι ὁ σεβασμός πρὸς τήν κτίσιν καί ἡ διαρκῆς μέριμνα διὰ τήν προστασίαν τῆς ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν ταυτότητος, ὡς ἐν ἐκ τῶν τιμαλφεστάτων στοιχείων τῆς. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καί διδάσκει ὅτι αἰτία τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν «καλήν λίαν» δημιουργίαν καί τόν συνάνθρωπον εἶναι ἡ «Θεοῦ ἀλλοτριώσις». Ὑπενθυμίζει δέ εὐθαρσῶς ὅτι δέν ὑπάρχει αὐθεντική ἐλευθερία χωρίς τήν Ἀλήθειαν καί ἔξω ἀπό τήν Ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν ἐλευθεροποιός δύναμις. «Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν, καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η', 32).

Ἐπί τρεῖς καί πλέον δεκαετίας, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προβάλλει μετ' ἐμφάσεως καί δυναμισμοῦ, διὰ ποικίλων πρωτοβουλιῶν, τό οἰκοφιλικόν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ 1^η Σεπτεμβρίου 1989 θά σηματοδοτῆ καί θά συμβολίζη ἔσαεὶ τήν ἑναρξιν ἑνός εὐλογημένου κινήματος, τό ὁποῖον παρήγαγε καρπὸν πολύν, ἀνέδειξε τάς πνευματικάς καί ἠθικάς ρίζας καί παραμέτρους τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἐκινητοποίησε πρόσωπα καί θεσμούς, ἐνέπνευσε τόν λοιπὸν χριστιανικόν κόσμον, ἔδειξε τήν ὁδὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, ὁδόν, ἡ ὁποία διαβαίνει διὰ μέσου, πρῶτον, τῆς κατανοήσεως τῆς συνδέσεως αὐτοῦ μέ τήν κρίσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καί τῆς ἀνάγκης ριζικῆς ἀλλαγῆς νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τήν κτίσιν, καί, δεύτερον, διὰ τῆς κοινῆς καί πανανθρωπίνης δράσεως, δεδομένων τῶν παγκοσμίων διαστάσεων καί τῶν τραγικῶν ἐπιπτώσεων τοῦ οἰκολογικοῦ ὀλέθρου.

Πολύτιμον παρακαταθήκην διὰ τό μέλλον ἀποτελεῖ ἡ σημαντικὴ συγγραφικὴ παραγωγή εἰς τόν χῶρον τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, κεντρικὴν θέσιν εἰς τήν ὁποίαν κατέχουν αἱ μελέται τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἀνεξάντλητον πηγὴν ἐμπνεύσεως θά ἀποτελοῦν καί αἱ εἰσηγήσεις εἰς τὰ ἐννέα ἐν πλῶ διεθνή οἰκολογικά Συμπόσια, εἰς τὰ ὁποῖα συμμετεῖχον ὀνομαστοὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες καί ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς, τοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ πνεύματος. Τὰ κείμενα αὐτὰ εἶναι ἰδιαίτερος χρήσιμα καί διὰ τήν

περιβαλλοντικήν αγωγήν, ἡ ὁποία διεκδικεῖ σημαντικόν ρόλον εἰς τήν σύγχρονον ἐκπαίδευσιν. Ὅρθως ἔχει λεχθῆ, ὅτι «στό μέλλον, μία παιδεία χωρίς οἰκολογικό προσανατολισμό θά εἶναι παρωδία παιδείας».

Ἡ ἀειφόρος ἀνάπτυξις εἶναι μονόδρομος. Αὐτή, ἡ ὁποία διασφαλίζει τήν οἰκολογικήν ἰσορροπίαν εἰς τό παρόν καί ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διά τό μέλλον, ἔχει τούς ὄρους τῆς: τήν οἰκολογικήν οἰκονομίαν, τήν ἀλλαγὴν εἰς τήν γεωργικήν καί τήν βιομηχανικήν παραγωγήν, εἰς τήν παραγωγήν καί τήν χρῆσιν τῆς ἐνεργείας, εἰς τάς μετακινήσεις καί τάς μεταφοράς ἀγαθῶν, νέα καταναλωτικά πρότυπα κ. ἄ. Δυστυχῶς, συχνά αἱ καλαί προθέσεις, αἱ συμφωνίαι καί αἱ διακηρύξεις, παραμένουν ἀπλῆ θεωρία, «μεγάλα λόγια», χωρίς ἀντίκρουσμα εἰς τήν πράξιν, «ἀκάλυπτες ἐπιταγές», ὅπως ἔχει γραφῆ. Ἡ ἀνθρωπότης δέν συνετίζεται ἀπό τήν κλιματικήν ἀλλαγὴν, τάς καταστροφικὰς πυρκαϊὰς, τούς καύσωνας, τά πλημμυρικά φαινόμενα, τήν ραγδαίαν μείωσιν τῆς βιοποικιλότητος, τήν μόλυνσιν τῆς ἀτμοσφαιράς καί τῶν θαλασσῶν, τήν ἀποψίλωσιν τῶν δασῶν καί τάς κοινωνικάς ἐπιπτώσεις τῆς περιβαλλοντικῆς κρίσεως, μέ πρώτην τήν μαζικήν μετανάστευσιν διά περιβαλλοντικούς λόγους. Ἐξακολουθεῖ νά τρέφη ψευδαισθήσεις περί τῆς ἐγγενοῦς ἰκανότητος τῆς φύσεως νά αὐτοπροστατεύεται καί νά ὑπερβαίῃ τά ἀνθρωπογενῆ τραύματα. Γνωρίζομεν, ἀλλά συνεχιζομεν νά δρωμεν ὡς ἀπληροφόρητοι, νά ἀπωθῶμεν τήν ἀλήθειαν ὅτι, ἀναφορικῶς πρὸς τήν σχέσιν μέ τό φυσικόν περιβάλλον, ὁ σύγχρονος τεχνοκρατικός καί οἰκονομοκεντρικός πολιτισμός μας δέν ἀποτελεῖ πρόοδον, ἐφ' ὅσον ἡ μεγαλυτέρα καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος συνετελέσθη εἰς τήν ἐποχήν μας, ἐποχήν κυριαρχίας τῆς ἐπιστήμης καί τῆς οἰκονομίας. Ἡ κλιματική ἀλλαγὴ εἶναι μία μεγάλη καταστροφή, ἡ ὁποία προεκλήθη ἀπό τήν ἀνθρωπίνην ἀνευθυνότητα καί τό ἀδιέξοδον πρότυπον ὀργανώσεως τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἔχομεν μέλλον, μόνον ἐάν κατανοήσωμεν ὅτι ἡ προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας ὄχι μόνον δέν ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εἰς τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν, ἀλλά εἶναι τό ὄχημα διά πραγματικήν πρόοδον.

Ἐφέτος, οἱ ἐορτασμοί τῆς Ἡμέρας προστασίας τῆς κτίσεως συνηχοῦν μέ τήν κλαγγήν τῶν ὄπλων εἰς τήν Οὐκρανίαν, μέ τήν κραυγήν τῶν θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τούς βομβαρδισμούς τῶν πόλεων καί τῶν ὑποδομῶν, τήν συνοδυνωμένην φύσιν καί τούς στεναγμούς τῶν προσφύγων. Κάθε πόλεμος εἶναι μία ἀνθρωπιστική καί οἰκολογική καταστροφή. Ἡ συνεχιζομένη βία, ἐκτός ἀπό τάς χιλιάδας ἀνθρωπίνων ζωῶν, τάς ὁποίας καταστρέφει, καί τήν μόλυνσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀναγκάζει κράτη καί λαούς νά ἐπιστρέψουν εἰς μὴ φιλικὰς πρὸς τό περιβάλλον μορφὰς ἐξασφαλίσεως ἐνεργειακῆς ἐπαρκειᾶς. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ ἀνθρωπότης εἰσέρχεται εἰς ἕνα νέον φαῦλον κύκλον καταστροφικῶν ἀδιεξόδων. Ἐπιβεβαιώνεται δέ τό λεχθέν, ὅτι ὁ homo sapiens καί σήμερον ἐξακολουθεῖ νά συμπεριφέρεται ἐκ παραλλήλου ὡς homo demens, ὡς ἄσοφος καί παράφρων.

Ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ καί τέκνα εὐλογημένα,

Διά τήν Ἐκκλησίαν, τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου, κατά μίαν θεολογικωτάτην διατύπωσιν, «δέν εἶναι ἀπλῶς χρήματα, χρήσιμο ὑλικό γιά τίς ἀτομικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά πράγματα, δηλαδή πράξεις - πεπραγμένα ἑνός δημιουργοῦ

Προσώπου». Πάντα τά ἔργα Κυρίου εὐλογοῦν, ὑμνοῦν καί ὑπερυψοῦν Αὐτόν εἰς τούς αἰῶνας, οἱ οὐρανοί διηγοῦνται τήν δόξαν Του. Αὐτό τό μήνυμα ἐκφράζει ἡ μέριμνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διά τήν προστασίαν τῆς δημιουργίας. Ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι πρόγευσις ὅσων προσδοκῶμεν ὡς πραγματικότητα εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθ' ὁδόν πρὸς τά Ἔσχατα, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία προσφέρει εἰς τόν κόσμον ὡς ὁδηγόν τό Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καί τήν ἀκλόνητον βεβαιότητα, ὅτι τό κακόν, ὑπό ὅλας του τὰς μορφάς, δέν ἔχει τόν τελευταῖον λόγον εἰς τήν ἱστορίαν.

Κατακλείοντες, εὐχόμεθα αἴσιον καί καρποτόκον τόν νέον ἐκκλησιαστικόν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐπί πάντας ὑμᾶς, πρεσβείαις τῆς Ἁγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τήν ζωήριτον χάριν καί τό μέγα ἔλεος τοῦ ποιητοῦ καί λυτρωτοῦ τῆς κτίσεως ὅλης, τοῦ ἀρχηγοῦ καί τελειωτοῦ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, Ἰησοῦ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἰβκβ' Σεπτεμβρίου α'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν